

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет іноземної філології та соціальних комунікацій
Кафедра психології, політології та соціокультурних технологій

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політична психологія

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Спеціальність	053 Психологія
Освітня програма	Психологія

Затверджено рішенням Ради з якості факультету
іноземної філології та соціальних комунікацій

Протокол від 27 серпня 2019 р. № 1
Голова Ради з якості факультету
іноземної філології та соціальних комунікацій

_____ Баранова С.В.

(підпис)

(прізвище, ініціали)

Суми 2019 р.

**ДАНІ ПРО РЕЦЕНЗУВАННЯ ТА ПОГОДЖЕННЯ
РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Розробник:

**Король С.М., кандидат політичних наук,
старший викладач кафедри психології,
політології та соціокультурних технологій**

Рецензування робочої програми навчальної дисципліни	протокол № 4 від 21 травня 2019 р. Прізвище, ініціали, посада рецензента та/або дата і номер протоколу засідання експертної ради роботодавців		
Розглянуто та схвалено на засіданні робочої проектної групи (РПГ) освітньої програми «Психологія» (назва освітньої програми)	протокол від 6 червня 2019 р. № 12		
	Керівник РПГ (гарант освітньої програми)	_____	Іванова Т. В. (прізвище, ініціали)
Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри психології, політології, соціокультурних технологій (назва кафедри)	протокол від 2 вересня 2019 р. № 2		
	Завідувач кафедри	_____	Світайло Н.Д. (прізвище, ініціали)

Дані про перегляд робочої програми навчальної дисципліни:

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено			
		Дата та номер протоколу засідання РПГ	Підпис керівника РПГ (гаранта освітньої програми)	Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри

І СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну	
Повна назва навчальної дисципліни	Політологія
Повна офіційна назва закладу вищої освіти	Сумський державний університет
Повна назва структурного підрозділу	Факультет іноземної філології та соціальних комунікацій. Кафедра психології, політології та соціокультурних технологій.
Розробник(и)	Король Сергій Миколайович, кандидат політичних наук, старший викладач кафедри психології, політології та соціокультурних технологій
Рівень вищої освіти	Перший рівень вищої освіти, НРК України – 6 рівень; QF-LLL – 6 рівень; FQ-EHEA – перший цикл.
Семестр вивчення навчальної дисципліни	16 тижнів протягом 5-го семестру
Обсяг навчальної дисципліни	Обсяг дисципліни становить 5 кредитів ЄКТС, 150 годин, з яких 52 години становить контактна робота з викладачем (24 години – лекції, 24 години – практична робота, 4 годин – атестація). 102 години становить самостійна робота студента.
Технологія навчання	Навчальна дисципліна реалізується в очній та заочній формах навчання
Мова(и) викладання	Українська мова
2. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі	
Статус дисципліни	Обов'язкова навчальна дисципліна для освітньої програми 053 «Психологія»
Передумови для вивчення дисципліни	Необхідні знання зі шкільного курсу біології
Додаткові умови	Додаткові умови відсутні
Обмеження	Обмеження відсутні
3. Мета навчальної дисципліни	
Мета викладання дисципліни – засвоєння студентами основних теоретичних підходів до вивчення психологічних явищ та процесів, що супроводжують політичну діяльність, роз'яснення явищ політичної свідомості та політичної самосвідомості, одержання теоретичних основ для складення уявлень про свою власну політичну свідомість, самосвідомість та ідентичність; надавання характеристик психологічним явищам, що викликають та супроводжують політичні процеси у суспільстві.	

4. Зміст навчальної дисципліни

Програма дисципліни складається із 8 тем, які передбачають ознайомлення студентів з предмет і об'єкт політичної психології, політичним мисленням, психологією мас і натовпу, психологією політичного лідера. Вивчення дисципліни «Політична психологія» сприяє підвищенню мотивації політичної активності, політичної культури і політичної свідомості та формування широкого кругозору щодо психологічних маніпуляцій в політичному спілкуванні.

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Вступ до політичної психології.

Предмет і об'єкт політичної психології. Політика як явище суспільного життя. Визначення та класифікація політики. Політичні інститути. Політичний рух. Історія політичної психології. Виникнення та формування дисципліни. Зв'язок з іншими дисциплінами. Основні положення політичної психології. Функції політичної психології. Методи досліджень у політичній психології.

Тема 2. Політичне мислення та політична свідомість.

Масова політична свідомість. Аполітичність та політизованість. Політичні настрої. Політичний ідеал. Класи, соціальні шари, соціальні групи, представники влади та еліти й особливості їх політичного мислення та політичної свідомості. Психологія політичної влади.

Тема 3. Психологія мас і натовпу. Особливості поведінки мас і натовпу. Спонтанність та поступовість політичних процесів. Стабілізуючі та дестабілізуючі дії різних груп. Емоційне зараження, змінений стан свідомості, деіндивідуалізація, дія колективного несвідомого.

Тема 4. Мотивація політичної активності.

Мотивація політичної активності, політичної діяльності, політичних рішень. Конформізм та нонконформізм. Формування політичної свідомості. Політична соціалізація. Політична культура.

Змістовий модуль 2.

Тема 5. Психологія політичного лідера.

Психологічні особливості політичного лідерства. Концепції лідерства. Типи політичних лідерів. Функції політичного лідерства. Причини популярності та непопулярності лідерів, політичних рішень. Вплив лідера. Образи найбільш значущих лідерів у світовій історії.

Тема 6. Створення політичної організації.

Функції політичних партій. Види партій. Суспільні об'єднання. Психологічні проблеми демократії. Мотивація членства в організації. Мотивація революційної діяльності та революційних змін у суспільстві.

Тема 7. Політична діяльність.

Побудова виборчої кампанії. Рішення політичних конфліктів. Електоральна поведінка громадян. Оптимізація політичної діяльності.

Тема 8. Політичне спілкування.

Психологічні особливості політичного спілкування. Політичний імідж лідера і «паблік рілейшнз». Створення та руйнування образу політичного лідера. Імідж політичної організації. Пропаганда та агітація, їх психологічний вплив. Психологічні маніпуляції в політичному спілкуванні.

5. Очікувані результати навчання навчальної дисципліни	
Після успішного вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти зможе:	
ПРН 3	Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у тому числі з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.
ПРН 6	Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження.
ПРН 10	Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника в умовах міжособистісної взаємодії.
ПРН 14	Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості і вміння узгоджено працювати в аудиторії самостійно та під керівництвом викладача.
ПРН 15	Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.
ПРН 17	Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.
6. Роль навчальної дисципліни у досягненні програмних результатів	
Програмні результати, досягнення яких забезпечує навчальна дисципліна:	
ЗК 3	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. Ефективно застосовувати засоби комунікації з аудиторією.
ЗК 4	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. Здатність до аналізу, синтезу та узагальнення інформації на основі отриманих аргументів та перевірених фактів.
ЗК 5	Здатність бути критичним і самокритичним. Вміння з елементами критики та самокритики проводити обговорення проблем загальнонаукового та професійно-орієнтованого характеру, що має на меті адаптацію до нової ситуації та досягнення порозуміння.
ЗК 9	Здатність працювати в команді. Здатність до певних узгоджених дій при виконанні завдань під керівництвом викладача.
ФК 6	Здатність самостійно планувати, організувати та здійснювати психологічне дослідження.
ФК 11	Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

7. Види навчальних занять та навчальної діяльності

7.1 Види навчальних занять

Видами навчальних занять при вивченні дисципліни є лекції (Л) і практичні заняття (ПЗ).

Змістовий модуль 1.

Тема 1.

Л 1. Вступ до політичної психології.

Предмет і об'єкт політичної психології. Політика як явище суспільного життя. Визначення та класифікація політики. Політичні інститути. Політичний рух. Історія політичної психології. Виникнення та формування дисципліни. Зв'язок з іншими дисциплінами. Основні положення політичної психології. Функції політичної психології.

ПЗ 1. Предмет політичної психології.

Історія політичної психології. Виникнення та формування дисципліни. Зв'язок з іншими дисциплінами. Основні положення політичної психології. Функції політичної психології. Методи досліджень у політичній психології.

Тема 2.

Л. 2. Політичне мислення та політична свідомість.

Масова політична свідомість. Аполітичність та політизованість. Політичні настрої. Політичний ідеал. Класи, соціальні шари, соціальні групи, представники влади та еліти й особливості їх політичного мислення та політичної свідомості. Психологія політичної влади.

ПЗ 2. Політичні настрої.

Політичний ідеал. Класи, соціальні шари, соціальні групи, представники влади та еліти й особливості їх політичного мислення та політичної свідомості. Психологія політичної влади.

Тема 3.

Л. 3-4. Психологія мас і натовпу.

Особливості поведінки мас і натовпу. Спонтанність та поступовість політичних процесів. Стабілізуючі та дестабілізуючі дії різних груп. Емоційне зараження, змінений стан свідомості, деіндивідуалізація, дія колективного несвідомого.

ПЗ 3-4. Особливості поведінки мас і натовпу.

Спонтанність та поступовість політичних процесів. Стабілізуючі та дестабілізуючі дії різних груп. Емоційне зараження, змінений стан свідомості, деіндивідуалізація, дія колективного несвідомого. Типи панування і типи політичної могутності.

Тема 4.

Л. 5-6. Мотивація політичної активності.

Мотивація політичної активності, політичної діяльності, політичних рішень. Конформізм та нонконформізм. Формування політичної свідомості. Політична соціалізація. Політична культура.

ПЗ 5-6. Політична діяльність.

Конформізм та нонконформізм. Формування політичної свідомості, структура, функції та форми. Політична соціалізація. Політичні ідеології, поняття, суть. Політична культура.

Змістовий модуль 2.

Тема 5.

Л.7-8. Психологія політичного лідера.

Психологічні особливості політичного лідерства. Концепції лідерства. Типи політичних лідерів. Функції політичного лідерства. Причини популярності та непопулярності лідерів, політичних рішень. Вплив лідера. Образи найбільш значущих лідерів у світовій історії.

ПЗ. 7-8. Психологічні особливості політичного лідерства.

Причини популярності та непопулярності лідерів, політичних рішень. Вплив лідера. Образи найбільш значущих лідерів у світовій історії.

Тема 6.

Л. 9. Створення політичної організації.

Функції політичних партій. Види партій. Суспільні об'єднання. Психологічні проблеми демократії. Мотивація членства в організації. Мотивація революційної діяльності та революційних змін у суспільстві.

ПЗ 9. Політичні партії.

Політичні партії як невід'ємна складова частина механізму сучасної демократії. Класифікація політичних партій. Кадрові і масові політичні партії. Виборчі системи.

Тема 7.

Л. 10. Політична діяльність.

Побудова виборчої кампанії. Рішення політичних конфліктів. Електоральна поведінка громадян. Оптимізація політичної діяльності.

ПЗ 10. Електоральна поведінка громадян.

Електоральна поведінка, поняття та основні теорії. Виборчі технології, поняття та види. Оптимізація політичної діяльності.

Тема 8.

Л. 11-12. Політичне спілкування.

Психологічні особливості політичного спілкування. Політичний імідж лідера і «паблік рілейшнз». Створення та руйнування образу політичного лідера. Імідж політичної організації. Пропаганда та агітація, їх психологічний вплив. Психологічні маніпуляції в політичному спілкуванні.

ПЗ 11-12. Створення образу політичного лідера.

Створення та руйнування образу політичного лідера. Імідж політичної організації. Пропаганда та агітація, їх психологічний вплив. Психологічні маніпуляції в політичному спілкуванні.

7.2 Види навчальної діяльності

НД 1. Підготовка до лекцій з використанням опорного мультимедіа-конспекту.

НД 2. Підготовка і виступ на практичних заняттях.

НД 3. Індивідуальні завдання (підготовка презентацій) із використанням теоретичного матеріалу, представленого протягом всього лекційного курсу.

8. Методи викладання, навчання

Дисципліна передбачає навчання через:

- МН1. лекції-візуалізації;
- МН2. інтерактивні лекції;
- МН3. модульне навчання;
- МН4. мозковий штурм.

Лекції та практичні заняття надають студентам матеріали з теоретичних основ та дають можливість здійснювати пошук інформації з різних джерел, у тому числі з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань (ПРН 3). Дозволяють формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження (ПРН 6) та доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника в умовах міжособистісної взаємодії (ПРН 10). Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості і вміння узгоджено працювати в аудиторії самостійно та під керівництвом викладача (ПРН 14). Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку (ПРН 15). Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності (ПРН 17).

9. Методи та критерії оцінювання

9.1. Критерії оцінювання

Оцінка	Визначення	Чотирибальна національна шкала оцінювання	Рейтингова бальна шкала оцінювання
ВІДМІННО	відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	5, 0 (відмінно)	$90 \leq RD \leq 100$
ДОБРЕ	в загальному правильна робота з певною кількістю помилок	4, 0 (добре)	$74 \leq RD \leq 89$
ЗАДОВІЛЬНО	виконання задовольняє мінімальні критерії	3,0 (задовільно)	$60 \leq RD \leq 73$
НЕЗАДОВІЛЬНО	можливе повторне складання	2 (незадовільно)	$35 \leq RD \leq 59$
НЕЗАДОВІЛЬНО	необхідний повторний курс з навчальної дисципліни	2 (незадовільно)	$RD < 35$

9.2 Методи поточного формативного оцінювання

Контроль навчальної роботи студента здійснюються за модульно-рейтинговою системою: систематичність та активність роботи студента на практичних заняттях, тестування, виконання завдань самостійної роботи, обговорення та взаємооцінювання студентами виконаних індивідуальних завдань, виконання підсумкового індивідуально-дослідницького завдання, виконання індивідуальних практичних завдань в ході семестру (розроблення та виконання навчальних проєктів або презентацій).

9.3 Методи підсумкового сумативного оцінювання

Оцінювання протягом семестру проводиться у формі письмових опитувань (тестувань) (M1), перевірки індивідуально-дослідницького завдання (M2) та оцінки систематичності та активності роботи студента на лекційних та практичних

заняттях (М3), оцінки виконання індивідуальних практичних завдань (М4). Всі роботи повинні бути виконані самостійно. Індивідуальні завдання, схожі між собою, будуть відхилені.

Оцінка студента формується таким чином:

1. Систематичність та активність роботи на заняттях – 48 балів;
2. Тестування на аудиторних заняттях – 20 балів;
3. Виконання підсумкового індивідуально-дослідницького завдання – 20 балів;
4. Виконання індивідуальних практичних завдань в ході семестру (розроблення та виконання навчальних проектів або презентацій) – 12 балів.

Форма підсумкового контролю – д. залік.

10. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

10.1 Засоби навчання

Навчальний процес потребує використання мультимедіа (ЗН 1).

10.2 Інформаційне та навчально- методичне забезпечення

Основна література.

1. Головатий М.Ф. Політична психологія / М.Ф. Головатий. – К., 2006.
2. Москаленко В.В. Психологія соціального впливу / В.В. Москаленко – К., 2007.
3. Гаджиев К.С. Політологія: Підручник для вищих навчальних закладів. – М.: Логос, 2001. - 488с.
4. Основи політології [Текст]: навч. посіб. / Н.Д. Світайло, А.М. Костенко, В.П. Павленко, Ю.В. Панченко. - Суми: СумДУ, 2014. - 300 с.
5. «Україна в світовій політиці»: конспект лекцій / укладачі: С.М. Король, М.С. Назаров, В.О. Дементов. – Суми: Сумський державний університет, 2018. – с. 140.
6. Основи політичної науки: курс лекцій за ред. Б. Кухти Ч.2.- Львів: Кальварія, 1999. – 436с.
7. Політологія: Підручник / І.С.Дзюбка, К.М. Лемківський, В.П. Андрущенко та ін. – К.: Вища школа, 1998. –415с.
8. Піча В.М., Хома Н.М. Політологія. Підручник для студентів вищих закладів освіти 4-те видання. – Вид-во “Магнолія Плюс” Львів 2004. – 475 с.
9. Дуткевич Т.В., Савицька О. Практична психологія: вступ до спеціальності. Навчальний посібник. К., Начальна література, 2017. 256 с.
10. 22. Чалдини Р. Психологія впливу / Р. Чалдини. - СПб., 2000.

Допоміжна література:

1. История психологи в лицах. Персоналии.- М.: ПЕРСЭ, 2005. 783 с.
2. Локк Дж. Сочинения в 3-х т. Т.1. Опыт о человеческом разумении. -М.: Мысль, 1985. 621с.
3. Малашкина М. Популярная история психологии. – М.: Вече, 2002. 480 с.

	4. Немов Р.С. Психология. Кн.1, М., 2003.5. Соколова Е.Е. Общая психология. В 7 томах. Том 1. Введение в психологию. М.: Академия, 2008. 352 с.6. Усачева И.В. Курс эффективного чтения учебного и научного текста. М., 2002.7. Хьелл Л., Зиглер Д. Теории личности. СПб: Питер, 2000.8. Роджерс К. Взгляд на психотерапию. Становление человека. М., 1994. 497 с.9. Фрейд З. Психология бессознательного. М., 1989. 448 с.10. Основи демократії: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів./За ред. А.Колодій.-К.: вид-во “Ай Бі”, 2002. – 680 с.11. Бебик В.М. Політологія: наука і навчальна дисципліна: Підручник. – К.: Каравела, 2009. – 496 с.

II ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Тема	Загальний обсяг, годин	Лекції, годин	Практичні заняття, годин	Лабораторні роботи, годин	Самостійне опрацювання матеріалу (СРС), годин	Індивідуальні завдання, годин (із обсягу СРС)
<i>Денна форма навчання</i>							
1	Тема 1. Вступ до політичної психології.	17	2	2		13	
2	Тема 2. Політичне мислення та політична свідомість.	17	2	2		13	
3	Тема 3. Психологія мас і натовпу.	18	4	4		10	
4	Тема 4. Мотивація політичної активності.	18	4	4		10	
5	<i>Всього по модульному циклу</i>	<i>70</i>	<i>12</i>	<i>16</i>		<i>46</i>	
6	Тема 5. Психологія політичного лідера.	20	4	4		12	
7	Тема 6. Створення політичної організації.	20	2	2		16	
8	Тема 7. Політична діяльність.	20	2	2		16	
9	Тема 8. Політичне спілкування.	20	4	4		12	
10	<i>Всього по модульному циклу</i>	<i>80</i>	<i>16</i>	<i>16</i>		<i>56</i>	
<i>Всього з навчальної дисципліни за денною формою навчання:</i>		<i>150</i>	<i>24</i>	<i>24</i>		<i>102</i>	

Узгодження результатів навчання з методами викладання, навчання та оцінювання

Програмні компетентності / результати навчання	Результат навчання за дисципліною	Види навчальних занять	Види навчальної діяльності	Методи, технології викладання і навчання	Засоби навчання	Методи та критерії оцінювання
ЗК 3, ФК 11 / ПРН 3	ПРН 3.	Л ПЗ	НД 1 НД 2 НД 3	МН1 МН2 МН3	ЗН 1	М1 М2 М3 М4
ЗК 3, ЗК 4, ЗК 5 / ПРН 6	ПРН 6.	Л ПЗ	НД 2 НД 3	МН1 МН2 МН3 МН4	ЗН 1	М1 М2 М3 М4
ЗК 3, ЗК 4, ЗК 5 / ПРН 10	ПРН 10.	Л ПЗ	НД 1 НД 2 НД 3	МН1 МН2 МН3 МН4	ЗН 1	М1 М2 М3 М4
ЗК 4, ЗК 5, ФК 11 / ПРН 14	ПРН 14.	Л ПЗ	НД 2 НД 3	МН1 МН2 МН3 МН4	ЗН 1	М1 М2 М3
ЗК 4, ФК 6 / ПРН 15	ПРН 15	Л ПЗ	НД 2 НД 3	МН1 МН2 МН3	ЗН 1	М1 М2 М3
ЗК 3, ЗК 4, ЗК 5 / ПРН 17	ПРН 17.	Л ПЗ	НД 2 НД 3	МН1 МН2 МН3	ЗН 1	М1 М2 М3

ПРН 3 Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у тому числі з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.

ПРН 6 Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження.

ПРН 10 Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника в умовах міжособистісної взаємодії.

ПРН 14 Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості і вміння узгоджено працювати в аудиторії самостійно та під керівництвом викладача.

ПРН 15 Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

ПРН 17 Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

ЗК 3 Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. Ефективно застосовувати засоби комунікації з аудиторією.

ЗК 4 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. Здатність до аналізу, синтезу та узагальнення інформації на основі отриманих аргументів та перевірених фактів.

ЗК 5 Здатність бути критичним і самокритичним. Вміння з елементами критики та самокритики проводити обговорення проблем загальнонаукового та професійно-орієнтованого характеру, що має на меті адаптацію до нової ситуації та досягнення порозуміння.

ЗК 9 Здатність працювати в команді. Здатність до певних узгоджених дій при виконанні завдань під керівництвом викладача.

ФК 6 Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження.

ФК 11 Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.